

Шапочка і кит

Катерина Бабкіна

(уривок)

Моїй мамі, Богданові, коли він був маленький, Тані Шапочці, Марії та
Даші і всім, хто бореться

Кит їсть мої таблетки

Одного ранку я мимохідь глянув за вікно і побачив у повітрі кита. Він був блакитно-сірий, великий і вайлуватий, але в потоках нарешті по-справжньому теплого повітря обертався і ковзав навдивовижу граційно.

Я схопив з маминого столу мобільний телефон, щоби сфотографувати кита, але він одразу ж вигнувся і шубовснув у кучеряві першим зеленим листям крони дерев десь унизу. І дрібні птахи, обурено цвірінькаючи, випурхнули з парку високо, аж до наших вікон.

Коли я був у лікарні, то перечитав усі на світі книжки про тварин — насправді десь двадцять три, але це також дуже багато. Я прочитав про рибу, яка в час посухи виходить на пісок, і про качконоса, який облаштовує собі гніздо під водою, про чудовисько на дні озера Лох-Несе у Шотландії.

А ще — про п'ятдесят два види летючих риб, плавці яких достатньо великі, аби, добряче розігнавшись у воді, риби могли злетіти понад хвилями. Але в жодній із тих книг не було ані слова про кита, який так запросто борсається у вечірньому повітрі в небі над парком.

Уже ввечері прийшла бабуса і повела мене гуляти. У сутінках я довго вдивлявся в заплутану в густому гіллі й шелесткому листі зеленувату темряву наді мною, аж поки запаморочилося в голові. Бабуса перелякалася, подумавши, що це я знову слабшаю і засинаю на ходу. А мені ж конче треба було дивитися вгору: десь там, зачаївшись, ворухився і дихав велетенський кит.

Удома бабуса спробувала мене роздягнути, щоб поглянути, чи не з'явилися в мене знову синці на тілі, але я не люблю, коли мене роздягають, я вже великий. Ще торік, перед лікарнею, я розбив носа тренерові в басейні, котрий хотів було швидше стягти з мене труси, аби я нарешті переодягався в плавки. Він витирав кров і сміявся, поглядавав на мене — і сміявся впродовж усього заняття. А мені, по правді, було не до сміху, бо я собі уявляв, що на це скаже мама. Тренер все-все розповів мамі після занять. Тоді вона вислухала його уважно, мовчала за кермом усю дорогу, а вже потім сказала мені: "Ніхто з дорослих не повинен роздягати тебе чи торкатися так, щоб це тебе бентежило. Але якщо вони часом це роблять, — ну, як дід, коли крутить тобі носа "на сливку", — їх не завжди потрібно бити. Людей взагалі не можна бити, — подумавши ще трошки, додала мама, — але ти, в принципі, все зробив правильно".

Тож я зовсім заплутався і розгубився.

Із тренером ми потім домовилися по-чоловічому — він не чіпає моїх трусів, а я — його носа. Він подарував мені маленький пісочний годинник, який зберігався в моїй шафі і відмірював час — три хвилини, за які я мусив переодягнутися.

Щоразу мама приводила мене до роздягальні, бачила годинник, згадувала, як я побив тренера, і сміялася. А потім він приніс цей годинник мені в лікарню — і мама плакала. Понад усе на світі я боюся, коли мама плаче: з її очей тоді течуть чорно-сині сльози, але я боюся не чорного і синього, бо ж знаю, що це просто косметика. Я боюся, тому що коли мама плаче, вона ніби зменшується, стає зовсім крихітна, ще менша за мене, і я не знаю, що робити з нею, як її, таку тендітну, захистити. А от коли вона свариться, мені нормально, вона тоді велика — велика, сердита і сильна. Добре, що коли я побив тренера, мама не плакала і не сварилася. Здається, мама подобалася тому тренерові, шкода, що я більше не ходжу в басейн.

Тож я пішов до ванної і в білому світлі, залишившись у самих трусах, роздивлявся руки, литки, стегна і спину в дзеркалі, але ніяких синців не було. Коли з'являються синці, відчуваєшся зовсім не так, дуже сильно хочеться спати і весь час здається, що якщо затримати дихання, випустити з себе все повітря і повільно примружити очі, то станеш таким легеньким, що злетиш. Але я чомусь ніколи не злітав, тільки падав — у садку і ще одного разу в роздягалці в басейні, там тренер і побачив всі мої синці.

Бабуся чатувала за дверима. Я сказав їй, що все в порядку, і я хочу побути сам, тож вона пішла на кухню, а я відкрив воду і заткав пробкою злив у ванній. Мені треба було як слід обміркувати те, що сталося сьогодні. Вода набиралася дуже швидко, вона була прозора і приємна на дотик, холодна, але вже не крижана, як узимку — труби грілися від повітря, від температури землі, будинку. І вода в трубах грілася теж. Чи може бути таке, що десь у світі, в якій-небудь воді настільки зігрівся від цілої цієї весни справжній кит, що йому стало спекотно й він вистрибнув у повітря і безборонно там собі плаває? Чи пов'язане це з глобальним потеплінням, яке було зображене в моєму дитячому атласі жовтогарячими хвилями, які нашаровувалися одна на одну?

З року в рік, згідно з атласом, вони захоплювали все більші території і ставали все гарячішими — принаймні на колір. Чи може це означати, що скоро всі кити, дельфіни та інші теплокровні морські тварини вирішать, що їм надто гаряче, і почнуть жити отак просто неба, повітрям запливати в міста, ніби блискучі доброзичливі дирижаблі? Ото було б круто!

І зрештою — що тримало кита в повітрі? Я знав, що найменший кит, білий, важить близько двох тонн. Аби зрушити з місця татову "Тойоту", що важила тонну, потрібно було 135 кінських сил, і набагато більше — аби підняти її в повітря, тому, запевняв тато, вона в нас і не літала. Скільки кінських сил мусив мати такий летючий кит, котрий, зауважу, не був ані білим, ані, тим паче, найменшим? І де він брав ці кінські сили? Я був певен — кит не мав ані двигунів, ані пропелерів. Чи може кит бути всередині порожній, з надлегкою оболонкою, котру тримають теплі висхідні потоки повітря, на яких літають повітряні змії і птахи з великими крилами? Але я знав, що кит

всередині не порожній, і колись за всім тим, що в його нутрі, люди полювали і винищили дуже багато його родичів.

То, може, це був кит-привид? У привидів я не вірив, але потрібно було врахувати всі ймовірності. Ванна набралася до половини, коли хід моїх думок, — а я відчував, що майже розгадав цю сенсаційну наукову загадку, — урвала мама. Я навіть не почув, як вона повернулася, і тепер обережно постукала до ванної.

— Шапочко, все гаразд?

Шапочка — так вона називає мене, відколи в мене вперше випало волосся. Тоді, в лікарні, я вбрав блакитну в'язану шапку і вирішив більше ніколи її не скидати. І мама нікому не дозволяла її чіпати, цю шапку, навіть коли я був сонний чи непритомний. "Шапочко, Шапочко", — казали мені лікарі і мами інших дітей, волонтери і медсестри. І мама також почала казати: "Шапочка, Шап".

— Все гаразд, синців нема! — бадьоро відповів я.

— То, може, ти вийдеш? — запропонувала мама, і я не міг не погодитися.

Бабуся вже приготувала для нас вечерю, таку занудну — коли всі їдять тільки те, що можна мені: варене, безколірне і несмачне. Коли в нас нормальна вечеря — занудне їм лише я, а мама з бабусею ласують чимось смачненьким. Утім, нормальна вечеря означає, що й мені перепаде щось, чого дуже хотілося б, — шматочок піци, печене яблуко, трошки шоколаду.

— Я бачив кита, — сказав я мамі після вечері.

— В інтернеті? — спитала вона.

— Тут, у парку! Живого! — сказав я і додав навіщось: — Чесне слово!

Бабуся говорить: якщо людина каже "чесне слово" надто часто — це означає, що вона хоче тебе надурити. Інакше вона й не подумає сумніватися і додатково стверджувати, що її слово — чесне. Але я, коли дуже хвилююся, завжди кажу "чесне слово" багато разів поспіль. Найчастіше в житті я казав "чесне слово", коли нас із мамою вперше забирали в лікарню, і я обіцяв їй скоро видужати. Мама тоді планувала поїхати на стажування до Женеви. І я мав поїхати з нею і ходити там до французької школи, але натомість ми опинилися в лікарні. Мама взяла з собою мій підручник з французької, хоча це вже не мало сенсу, і навіть я дуже сумнівався, що видужаю справді скоро, і повторював, повторював їй "чесне слово", і ніяк не міг перестати, і тоді зрозумів, що бабуся казала правду.

— Він плавав у повітрі, як дирижабль, а потім шубовснув поміж дерева і там сховався, — сказав я мамі. Я думаю, він і зараз десь там, — і тоді, вже зовсім несміливо і без особливої надії, додав: — Може, пошукаємо? Ну, трішечки.

— Шапнемелидурниць, сказала мама.

Отак одним словом сказала. Скоромовкою.

Бабуся подивилася на неї докірливо, але я вже знав — це тільки тому, що мама придумує проект і переживає. Насправді вона ніколи, ніколи не була неуважною мамою, може, легковажною — так, але легковажна мама — це страшно весело. І якби не проект, вона обов'язково розпитала би мене про кита і про те, звідки, на мою думку,

він взявся, — бо я мав що їй сказати. І потім, перед сном, ми вигадали би разом історію про нього, — але тепер вона тільки сказала:

— Таблетки, Шап. І лягаймо спати. Я тебе присплю і ще трохи попрацюю.

Бабуся мені підморгнула, і я усміхнувся. Мама придумує різні речі для ресторанів — це називається комплексне оформлення. Мамі іноді дозволяють робити виделки з довгими рибами замість ручок і тарілки — не білі, не чорні, не круглі, а криві і жовті з білим, як жовтоока яєшня. Але іноді не дозволяють — і тоді вона довго придумує серветки, сільнички і дошки для м'яса, щоби вони були звичайні, але не такі, як всюди, красиві, але не занадто, зручні, але не такі, як вдома. Ніколи не знаєш напевне, чи сподобається те, що придумає мама, замовникові, і якщо ні — то їй доведеться придумувати все спочатку. Я гадаю, мама вміє придумувати краще за всіх на світі, бабуся часто так їй і каже: "Поменше собі придумуй". Мабуть, щоб вона не придумала, бува, все одразу, а робила це потрошку — бо так цікавіше.

Мама чекала на мене в кухні. Я почистив зуби, взяв свою склянку і три таблетки й пішов до своєї кімнати. Тепер я сам пив таблетки і волів робити це наодинці через те, що мені було соромно. Адже ковтати таблетки — так просто, а колись я плакав і виривався, вимагав товкти їх і розмішувати з водою, а тоді примудрявся ще якось мимохіть ту воду не ковтати. Тато каже, що я дуже подорослішав за цей рік; і хоча ми все ще зберігаємо мою блакитну шапку, але я вже майже не вередую, не плачу, нічого не вимагаю і п'ю таблетки сам. Думаю, тато чогось не договорує: подорослішати — це ж не значить просто почати робити неприємні речі спокійно, принаймні подорослішати означає точно не лише це.

У кімнаті горів мій нічний вогник, я поставив склянку й таблетки на тумбочці коло ліжка і пішов до шафи по піжаму, але завмер на півдорозі.

Він знову був там, за вікном. У нічному небі перекочувалися відблиски міських вогнів, і серед них велетенський кит завис, тільки зрідка ворушачи плавцями, хвостом трохи догори. Він зазирає саме в моє вікно. Маленьким круглим оком кит дивився на мене, а друге око, з іншого боку голови, мабуть, пильнувало парк і небо над ним. Потім він важко повернувся і глянув на мене другим оком.

— Звідки ти взявся? — запитав я, прочинивши вікно, дуже тихо, щоби не почула мама.

— Я не знаю, — так само тихо відповів кит, — мабуть, ти мене вигдав.

— Не може бути, — сказав я.

— Чесне слово! — відповів кит, і, помовчавши, додав: — Я дуже голодний.

— Але в мене нічого нема, — збентежився я.

Я знав, що кити їдять планктон, пропускаючи крізь себе морську воду, але ні морської води, ні планктону...

— Є, — наполегливо перервав кит хід своїх думок, — я ж сам бачу.

Я одразу зрозумів його. Усі три таблетки я простяг йому через вікно на долоні. Кит взяв їх обережно, грубими м'якими губами, як поні в парку. Мені навіть здалося, що він задоволено причмокнув, випускаючи повітря через дихальце на голові. Мушлі і

водорості поналипали на ньому, плавці були сильні, пружні, хвіст повільно рухався з боку в бік. (...)